

KUNTIEN JA YRITYSTEN ILMASTOYHTEISTYÖ

Outi Manninen

Ympäristöasiantuntija

Jyväskylän kaupunki

outi.manninen@jyvaskyla.fi

JYVÄSKYLÄ

ESITYKSEN SISÄLTÖ

- **Mitä** kuntien ja yritysten ilmastoyhteistyö on?
- **Miksi** sitä kannattaisi tehdä?
- **Miten** ilmastoyhteistyötä tehdään käytännössä?
- Jyväskylän kaupungin esimerkit yritys yhteistyöstä

Kuva: Pixabay

MITÄ? TOIMIJAT VAIKUTTAVAT TOISTENSA PÄÄSTÖKUORMAAN

- Ilmastoyhteistyössä keskiössä toimijoiden vaikutus toistensa hiilijalanjälkeen = toimijoiden **hiilikädenjälki**
- "Hiilikädenjäljessä kyse on yksinkertaistettuna siitä, **miten kunta voi omalla toiminnallaan auttaa** yrityksiä pienentämään hiilijalanjälkeään ja siitä, **miten yritykset voivat pienentää asiakkaidensa** hiilijalanjälkeä." (Lähde: hiilineutraalisuomi.fi)

Kuva: Pixabay

JYVÄSKYLÄ

MITÄ? KUNNAN KEINOT ILMASTOYHTEISTYÖSSÄ

- Kunnan rooli ilmastoyhteistyössä voi ilmentyä esimerkiksi:
 - **Maankäytön, kaavoituksen, liikenneyhteyksien ja energiaratkaisujen avulla:** Kunta luo pohjan mahdollisimman kestävästä liiketoiminnan toteuttamiselle
 - **Kunnan oman ilmasto-osaamisen kautta:** Parempi ilmasto-osaaminen ja –tietoisuus voi edesauttaa ilmasto- ja kestävyysmyönteisempien päätösten tekemistä
 - **Osallistamalla:** Mahdollistetaan yritysten tarpeiden kuuleminen, mietitään yhdessä ratkaisuja yhteisiin ympäristöhaasteisiin, asetetaan yhteisiä tavoitteita, voidaan järjestää myös ideakilpailuja tai hackathoneja
 - **Yhteistyöllä:** Voidaan yhdessä ratkaista alueellisia haasteita, kehittää toimintaa ja lisätä ja jakaa (keskitetysti) ajantasaista tietoa: Tärkeää tunnistaa tarve, johon vastaaminen edellyttää yhteistyötä sidosryhmien kanssa
 - **Kestäviä hankintoja tekemällä:** Saadaan kehitettyä kunnan toimintaa kestävämmäksi ja voidaan tarjota referenssejä yrityksille. Markkinavuoropuhelut ja hankintojen sekä hankintakriteerien jatkuva kehittäminen olennaisia keinoja.

Lisää kunnan keinoja edistää ilmastoyhteistyötä: [Hiilineutraalisuomi > Toimintamallit: Kunnan keinoja edistää yritys yhteistyötä](#)

JYVÄSKYLÄ

MITÄ? KUNNAN ERI AVAINTOIMIJOIDEN ROOLIT

Kuva: Pixabay

Kunnan eri toimijoiden roolit ilmastotyössä:

- **Poliittiset päättäjät (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat)**
 - Isot linjaukset, kunnan strategia ja kunnan ilmastotavoitteet
- **Kunnan ylin virkamiesjohto (johtoryhmä)**
 - Isojen linjausten, strategian ja ilmastotavoitteiden toimeenpano; ilmastotoimien suunnittelu, kehittäminen, vastuunjako ja viestintä kunnan arjen johtamisessa sekä kuntaorganisaation sisäisen yhteistyön rakentaminen ja kunnan ilmastokumppanuuksien edistäminen
- **Toimialajohto, kaikki toimialat**
 - Kunnan johdon ja päättäjien tiedon saanti ilmastotyöstä ja tiedon kulku koko kuntaorganisaatiossa.
- **Viranhaltijat ja työntekijät, kaikki toimialat**
 - Oman toimialan mahdollisuudet vaikuttaa ilmastotavoitteiden edistämiseen.

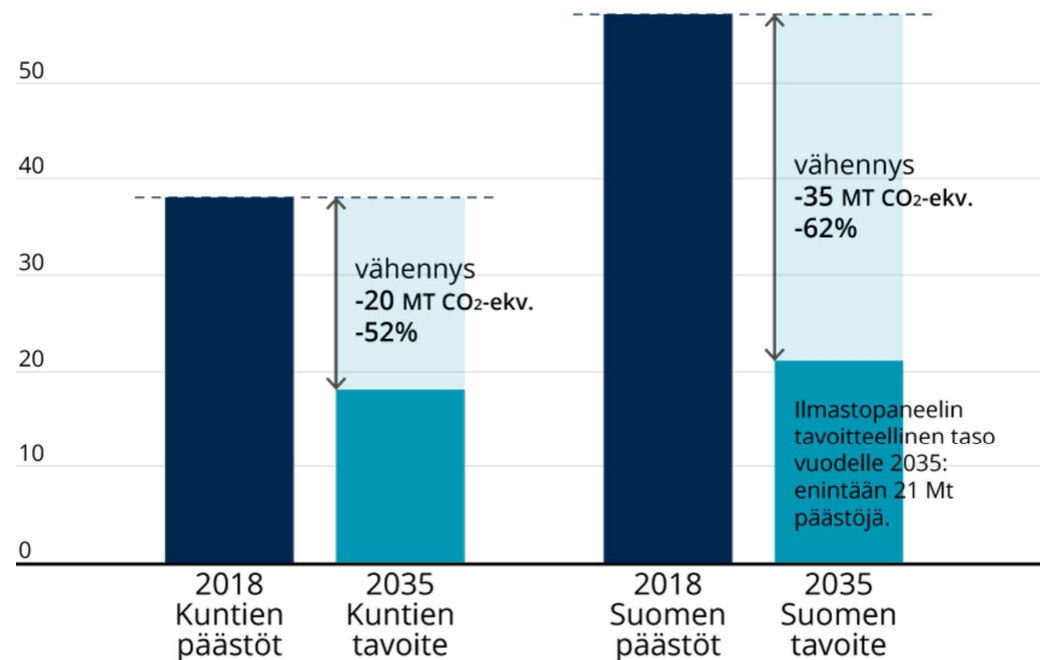
Lähde: [REIVI-hanke -materiaalit](#)

MIKSI? KOSKA ILMASTONMUUTOS KOSKEE MEITÄ KAIKKIA

- Kuntaorganisaatio aiheuttaa päästöistä keskimäärin noin 10 prosenttia, asukkaat 45 ja yritykset noin 45 prosenttia
- Kunta tarvitsee kaikki alueen toimijat mukaan ilmastotyöhön, jotta päästöt saadaan laskuun
- Kunta voi luoda edellytyksiä ilmastokestävämmälle toiminnalle (kestävä liikennejärjestelmä, aluesuunnittelu, saavutettavat palvelut jne.) ja siten kannustaa ilmastotekoihin
- Kunta mahdollistaa kansainvälisten ilmastotavoitteiden konkretisoimisen todelliseksi teoksi ja osaksi kuntalaisten ja yritysten arkea

Kunnat voivat puolittaa päästönsä

60 Päästöt, MT CO₂-ekv.

Lähde: [Uusi selvitys: Useilla kunnilla jo kovemmat ilmastotavoitteet kuin valtiolla, ne kattaisivat toteutuessaan yli puolet koko Suomen hiilineutraalisuudesta](#) | [Yle Uutiset](#) | [yle.fi](#)

MIKSI? KOSKA ILMASTONMUUTOS KOSKEE MEITÄ KAIKKIA

- Kuntaorganisaatio aiheuttaa päästöistä keskimäärin noin 10 prosenttia, asukkaat 45 ja yritykset noin 45 prosenttia
- Kunta tarvitsee kaikki alueen toimijat mukaan ilmastotyöhön, jotta päästöt saadaan laskuun
- Kunta voi luoda edellytyksiä ilmastokestävämmälle toiminnalle (kestävä liikennejärjestelmä, aluesuunnittelu, saavutettavat palvelut jne.) ja siten kannustaa ilmastotekoihin
- Kunta mahdollistaa kansainvälisten ilmastotavoitteiden konkretisoimisen todelliseksi teoksi ja osaksi kuntalaisten ja yritysten arkea

Kunnat voivat puolittaa päästönsä

60 Päästöt, MT CO₂-ekv.

Lähde: Uusi selvitys: Useilla kunnilla jo kovemmat ilmastotavoitteet kuin valtiolla, ne kattaisivat

toteutuessaan yli puolet koko Suomen hiilineutraalisuudesta | Yle Uutiset | yle.fi

MIKSI? KOSKA ILMASTOTYÖLLÄ VOI SAADA AIKAAN PALJON HYÖTYJÄ

1. Ilmastoyhteistyöllä voidaan tuoda eri toimijat (kunta, yritykset, oppi- ja tutkimuslaitokset) yhteen ideoimaan ja kehittämään ratkaisuja esim. kiertotalouteen, puhtaaseen teknologiaan ja resurssiviisaisiin toimintamalleihin: ***Yhteistyö luo laajempaa hyvinvointia ja elinvoimaisuutta kunnan alueelle***
2. ***Ilmastotyöllä voidaan saavuttaa säästöjä ja edistää liiketoimintaa:***
Energiatehokkuuden ja resurssiviisauden avulla on mahdollista säästää kuluissa, parantaa liiketoiminnan tulosta ja parhaimmillaan edistää uutta liiketoimintaa
3. Ilmastoyhteistyöstä kannattaa viestiä laajasti: ***Se lisää kunnan kiinnostavuutta yritysten ja asukkaiden keskuudessa***

MITEN? LÄHDE LIIKKEELLE NÄISTÄ ASKELMERKEISTÄ

Seitsemän askelta toimivan yhteistyömallin rakentamiseen (Lähde: [hiilineutraalisuomi.fi: REIVI-hanke](https://hiilineutraalisuomi.fi/REIVI-hanke))

1. Tavoite

- Määritellään kunnalle ja mukaan lähteville yrityksille tavoitteet

2. Toiminta-ajatus

- Määritellään, miten tavoitteisiin päästään

3. Rakenne

- Päätetään, miten yhteistyö organisoidaan

4. Vastuut

- Päätetään, kuka ottaa vastuun toiminnan käynnistämisestä ja ylläpidosta

5. Rahoitus

- Ratkaistaan, miten toiminta rahoitetaan

6. Työvälineet

- Tarjotaan yrityksille tietoa tarjolla olevista työkaluista ja palveluista

7. Tietopohja

- Varmistetaan riittävä ja monipuolinen asiantuntemus

MITEN? PIENESTÄ LIIKKEELLE, HYÖDYNÄ JO OLEMASSA OLEVAT VERKOSTOT, KEHITÄ TOIMINTAA YHDESSÄ

Kuva: Pixabay

- Mitä tavoitellaan, miten ja millä saavutetaan vaikuttavuutta?
 - Halutaanko verkostoon paljon jäseniä? Vai keskitytäänkö kunnan alueen suurimpiin toimijoihin, joilla on suurin päästöjenvähennyspotentiaali? Vai otetaanko mukaan vain ne yritykset, jotka ovat valmiita sitoutumaan toimenpiteiden toteuttamiseen sovituissa aikataulussa?
- Liikkeelle voi lähteä myös pienellä joukolla, olennaista toimijoiden aktiivisuus ja motivoituneisuus; toimintaa voidaan kasvattaa ajan myötä.
- Aina ei tarvitse kehittää uutta ja keksiä pyörää uudelleen:
 - Hyödynnä mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia verkostoja; niitä voi kasvattaa ja aktivoida esim. tekemällä yhteistyötä verkostojen välillä, laajentamalla niiden toimintaa resurssiviisauteen.

MITEN? MALLEJA ON MONIA, KUTEN...

■ Joensuu: Ilmastokumppanuusverkosto

- Vapaaehtoiset sitoumukset kaupungin kanssa, viestintää, säännölliset verkostotapaamiset, sparrausta, työkaluja = yhdessä tekeminen

■ Helsinki: Ilmastokumppanit

- Kirjallinen sitoumus kaupungin kanssa, yrityksen itse asettamat tavoitteet, jotka ylittävät lain vaatimukset, viestinnällä nostetta, vuosittainen seuranta ja raportointi

■ Lappeenranta: Greenreality

- Jäsenmaksuun perustuva verkoston jäsenyys, kehittää ja testaa kestävän kehityksen ympäristö- ja energiaratkaisuja, verkoston johdossa ohjausryhmä, sparraajana LUT, verkoston jäsenet esitelty verkkosivuilla, tavoitteiden seuranta ja arviointi vuosittain

■ Ii / Micropolis: Paikallista-merkki

- Iissä toimiville yrityksille, sitoutuminen edistämään resurssiviisautta, perustuu yritysten itse asettamiin ilmastolupauksiin, viestintää, näkyvyyttä ja tiedonjakoa, rahoitettu yritysverkostojen ja Micropoliksen kautta

■ Tampere: Ilmastokumppanuus

- Sitoutuminen Hiilineutraali Tampere 2030 tavoitteeseen, päästöjen arviointi, sitoutuminen vähintään yhden päästövähennystoimenpiteen toteuttamiseen vuodessa, teot julkaistaan verkossa, tiedonjako ja näkyvyys

■ Turku: Ilmastojoukkue

- Eri toimijat mukaan koko kaupungin alueelta: asukkaat, yritykset ja yhteisöt, tietokanta yritysten ja yhteisöjen ilmastoteoista, toimenpidekortit, tavoitteiden seuranta ja arviointi vuosittain

MITEN? MATERIAALEJA LÖYTYY PALJON, KUTEN ESIMERKIKSI...

- Resurssiviisaiden yritysten ilmastoteot (REIVI) -hanke (2019-2020)
 - Materiaalit: [Hiilineutraalisuomi > Yritysyhteistyö](#)
 - [Hiilineutraalisuomi > Toimintamallikirjasto: Kunnan keinoja edistää yritysyhteistyötä](#)
 - [Hiilineutraalisuomi > Kalvot, tallenteet ja animaatiot](#)
 - [Hiilineutraalisuomi > Seitsemän askelta toimivan yhteistyömallin rakentamiseen](#)
 - [Hiilineutraalisuomi > Työkalut](#)
- Paljon malleja muualta, tutustu ainakin näihin:
 - Pohjanmaa: <https://www.vasek.fi/cerm-tiekartta/finished>
 - Ii: Paikallista-merkki <https://www.greenpolis.fi/paikallista/>
 - Joensuu: <https://climatejoensuu.fi/ilmastokumppanuus>
 - Lappeenranta: <https://www.greenreality.fi/yritykset-ja-yhteisot>
 - Turku: <https://www.turku.fi/hiilineutraali-turku/yrityksille/mukana-ilmastojoukkueessa>
 - Lahti: <https://www.lahti.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/ymparistokaupunki/ilmastonmuutos/ilmastokumppanuus/>
 - Helsinki: <https://helsinginilmastoteot.fi/ilmastokumppanit/>
 - Tampere: <https://ilmastokumppanuus.fi/>
 - Ympäristöministeriön rahoittamat yritysyhteistyöhankkeet: <https://ym.fi/-/konkreettinen-ilmastotyö-eten-kunnissa>

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN YHTEISTYÖ YRITYSTEN KANSSA RESURSSIVIISAUDEN EDISTÄMISEKSI

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI HALUAA OLLA
HIILINEUTRAALI VIIMEISTÄÄN VUONNA 2030

SEKÄ PÄÄSTÖTÖN,
JÄTTEETÖN JA
YLIKULUTUKSETON
KESTÄVÄN
HYVINVOINNIN
KAUPUNKI VIIMEISTÄÄN
VUONNA 2040.

KESKI-SUOMEN YRITYSTEN YMPÄRISTÖVASTUULLISUUSVERKOSTO

#ympyräks

- Toiminta käynnistyi alkuvuodesta 2020
- Verkosto auttaa yrityksiä päivittämään toimintansa ympäristövastuulliseksi.
- Verkoston tavoitteena on jakaa tietoa ympäristövastuullisesta yritystoiminnasta sekä tarjota vertaistukea.
- Käynnistäjiä: Jyväskylän kaupunki, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen kauppakamari, Keski-Suomen Yrittäjät ja BioPaavo/JAMK.

JYVÄSKYLÄ

KESKI-SUOMEN YRITYSTEN YMPÄRISTÖVASTUULLISUUSVERKOSTO

#ympyräks

- Verkosto järjestänyt aamukahvitilaisuuksia etäyhteyksin ympäristövastuullisuuden eri teemoista, kuten energiatehokkuudesta, yhteiskäyttöautoista ja oppilaitosyhteistyöstä. Aamukahveille osallistunut keskimäärin 10-30 henkilöä. Tulevia teemoja: yritysten vastuullisuuden arviointi, vastuulliset tekstiilit.
- Verkoston sähköpostilistalla mukana 125 henkilöä alueen eri yrityksistä ja muista organisaatioista.
- Keskeistä verkoston kehittämisessä on kuunnella verkostoa ja luoda sisältöjä tarpeiden mukaan.
- Ympäristöministeriö myönsi verkoston kehittämiseen rahoitusta Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelmasta keväällä 2021. Kehittämishanke käynnistyy loppuvuonna 2021 Keski-Suomen liiton vetämänä, yhteistyössä verkoston muiden kumppaneiden kanssa.
- [YmpyräKS - Keski-Suomen liitto \(keskisuomi.fi\)](https://keskisuomi.fi)

Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkosto YmpyräKS käynnisti toimintansa tammikuussa 2020 kick off -tilaisuudella. Kuva: Tanja Oksa.

JYVÄSKYLÄ

TYÖNANTAJAYHTEISTYÖ: FIKSU LIKKUMINEN

- Jyväskylän kaupungin työnantajayhteistyö: Työpaikka fiksun liikkumisen edistäjänä.
- Kaupungin fiksun liikkumisen koordinaattori tarjoaa:
 - Asiantuntija-apua ja tukea prosessiin
 - Koordinointi- ja suunnitteluapu
 - Kokeilujen tai tapahtumien suunnittelu
 - Markkinointi- ja viestintämateriaaleja työnantajien käyttöön
 - Infot tai tietoiskut työpaikkojen tilaisuuksissa
- [Työpaikka fiksun liikkumisen edistäjänä | Jyväskylä.fi \(jyvaskyla.fi\)](https://jyvaskyla.fi)

JYVÄSKYLÄ

Viisaan työmatkaliikkumisen edistäminen

- Case-organisaatiot:
 - Valmet Rautpohja
 - Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
 - Jyväskylän kaupunki
 - Kärki-toimitilakiinteistö Mattilanniemessä, 13 yritystä

KIITOS!

